

รายงานการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาเกณฑ์ความเสี่ยงและปัญหาความต้องการ
เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
(A Study of Risk and Needs Assessment
for Developing Offenders Classification System)

กลุ่มควบคุมและสอดส่อง สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ
กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม
เอกสารหมายเลข 1/2548
ISBN 974-7629-92-5

คณะผู้วิจัย

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย	นางสาวสุดา ตั้งศรีวิริยะกุล	หัวหน้ากลุ่มควบคุมและสอดส่อง
หัวหน้าโครงการวิจัย	นางสาวกนกพรรณ กัลยาณสูตร	หัวหน้ากลุ่มงานบริการสังคม
ผู้วิจัยหลัก	นายสันติ ฤทธิรัตน์	พนักงานคุมประพฤติ 7ว
นักวิจัยผู้ช่วย	นางสาวประไพพร สิงหเดช	พนักงานคุมประพฤติ 7ว
	นายนิพนธ์ เจริญจำนงค์	พนักงานคุมประพฤติ 7ว
	นางสาวรัชดา ไชยโยธา	พนักงานคุมประพฤติ 6ว
	นายพิทักษ์ นวมนิ่ม	พนักงานคุมประพฤติ 6ว
	นางวิรวรรณ บรรจงช่วย	พนักงานคุมประพฤติ 6ว

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเกณฑ์ความเสี่ยงและปัญหาความต้องการเพื่อพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงและปัญหาความต้องการของผู้กระทำผิดสามารถทำนายผลสำเร็จของการคุมความประพฤติได้หรือไม่เพียงใด และพนักงานคุมประพฤติสามารถวิเคราะห์ผู้กระทำผิดโดยใช้แบบประเมินจำเลยและแบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติได้อย่างถูกต้องหรือไม่เพียงใด เพื่อการพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจและสำนวนคดีควบคุมและสอดส่องของสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศในปี พ.ศ.2545 – 2546 ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยคณะ ผู้วิจัยได้ใช้แบบเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้นในการเก็บข้อมูลความครบถ้วนถูกต้องของการจำแนก ความสอดคล้องของเกณฑ์การจำแนกกับผลคดี และความถูกต้องสอดคล้องของแผนการคุมความประพฤติ จากตัวอย่างสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจ จำนวน 1,845 สำนวน และสำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง จำนวน 1,924 สำนวน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากประชากรเป้าหมาย แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนร้อยละและสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการทำนายผลสำเร็จของการคุมความประพฤติของเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกผู้กระทำผิด ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ความเสี่ยง ได้แก่ (1) ด้านการกระทำที่ผิดกฎหมายแต่ไม่ถูกดำเนินคดีหรือไม่มีโทษจำคุก (2) ด้านประวัติการกระทำผิดกฎหมายที่ศาลพิพากษาจำคุก/รอลงโทษจำคุก (3) ด้านการผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ (4) ด้านประวัติการก่อเหตุรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความสำนึก/รับผิดชอบ (5) ด้านการคบค้าสมาคมกับนักเลงอันธพาล / กลุ่มอาชญากร / ผู้ค้าหรือผู้เสพยาเสพติด และ (6) ด้านความเสี่ยงอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และเกณฑ์สภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ (1) ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย / สภาพแวดล้อม (2) ปัญหาเกี่ยวกับผู้อุปการะ / ผู้ดูแล (3) ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วย (4) ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา / อาชีพ (5) ปัญหาทางการเงิน (6) การมีโรคประจำตัวร้ายแรง (7) การมีอาการผิดปกติทางจิต / บุคลิกภาพ / พฤติกรรม (8) ปัญหาการดื่มสุรา (9) ปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติด และ (10) ปัญหาอื่น ๆ พบว่า เกณฑ์ความเสี่ยงและสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าวสามารถใช้ทำนายผลสำเร็จของการคุมความประพฤติได้ โดยจำเลยและผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไม่มีความเสี่ยงและจำเลยและผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไม่มีปัญหาและความต้องการจะพ้นการคุมความประพฤติได้มากกว่า และผู้ที่ได้รับการ

ประเมินว่า ไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงในระดับที่ต่ำ – ปานกลาง จะพันการคุมความประพฤติได้มากกว่าและมีแนวโน้มจะกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ที่ได้รับการประเมินว่า มีความเสี่ยงในระดับสูง ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่ไม่มีปัญหาและความต้องการ และผู้ที่มีระดับของการควบคุมและสอดส่องในระดับไม่เข้มงวด มีแนวโน้มที่จะพันการคุมความประพฤติได้มากกว่าผู้ที่มีระดับปานกลางและเข้มงวด

2. การใช้แบบประเมินจำเลย พบว่า พนักงานคุมประพฤติสามารถวิเคราะห์ผู้กระทำผิดโดยใช้แบบประเมินจำเลยได้อย่างครบถ้วนถูกต้องในระดับปานกลาง แต่สามารถสรุประดับของความเสี่ยงได้สอดคล้องกับการประเมิน แม้ว่าสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจจะมีข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับมาก แต่ส่วนใหญ่มีการจำแนกที่ไม่สมบูรณ์เพราะไม่ระบุข้อสังเกตประกอบเกณฑ์การประเมินหรือระบุข้อสังเกตไม่ครบถ้วน อย่างไรก็ตามพนักงานคุมประพฤติสามารถเสนอวิธีการปฏิบัติต่อจำเลยได้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงในระดับมาก และใช้ความเสี่ยงเป็นเกณฑ์ในการจำแนกและเสนอวิธีการปฏิบัติต่อจำเลยได้เหมาะสมสอดคล้องกับคำพิพากษา โดยที่จำเลยที่มีความเสี่ยงในระดับสูงจะถูกศาลพิพากษาให้จำคุกมากกว่าจำเลยที่มีความเสี่ยงในระดับปานกลาง - ต่ำ และไม่มีความเสี่ยง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการประเมินโดยใช้ประสบการณ์และอัตวิสัยควบคู่กับการใช้แบบประเมิน

3. การใช้แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ พบว่า พนักงานคุมประพฤติสามารถวิเคราะห์ผู้กระทำผิดโดยใช้แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติได้ครบถ้วนถูกต้องในระดับปานกลาง และสามารถสรุประดับการควบคุมและสอดส่องครั้งแรกได้สอดคล้องกับการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลางและมาก แต่มีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับการกระทำผิดที่ยังไม่ชัดเจน ในขณะที่ส่วนใหญ่จะมีข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์เพียงในระดับปานกลาง และมีการจำแนกที่ไม่สมบูรณ์เพราะไม่ระบุข้อสังเกตประกอบเกณฑ์การประเมินหรือระบุข้อสังเกตไม่ครบถ้วน อย่างไรก็ตามพนักงานคุมประพฤติสามารถจัดระดับการควบคุมและสอดส่องได้สอดคล้องกับระดับของความเสี่ยง ทั้งในการประเมินครั้งแรกและการประเมินซ้ำ และสามารถกำหนดแผนตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติและตามความเห็นสมควรที่ถูกต้องสอดคล้องกับหลักวิชาการในระดับปานกลาง ในขณะที่มีการกำหนดแผนตามสภาพปัญหาที่ถูกต้องในระดับน้อย โดยมีการกำหนดแผนการคุมความประพฤติที่เหมาะสม แต่สามารถดำเนินการตามแผนได้เฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ส่วนกิจกรรมด้านการแก้ไขฟื้นฟูยังไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติที่ปฏิบัติงานคดีควรตระหนักถึงความสำคัญและนำหลักเกณฑ์การจำแนกนี้ไปใช้ปฏิบัติอย่างจริงจังในทุกระดับ โดยต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบจำแนกผู้กระทำผิดของพนักงานคุมประพฤติให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพการคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ รวมทั้ง

ความรู้ความสามารถและทักษะในการกำหนดแผนการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหา ตลอดจนต้องปรับปรุงแก้ไขรูปแบบของแบบประเมินเพื่อการจำแนก และเอกสารคู่มือการจำแนกให้ชัดเจน เข้าใจง่าย รวมทั้งพัฒนารูปแบบและวิธีการ และแนวทางการจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูให้หลากหลายและสามารถตอบสนองของสภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันของผู้ถูกคุมความประพฤติ

สำหรับการศึกษาวิจัยที่จะมีต่อไป จะต้องมีการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกณฑ์การจำแนกเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรวัด (Scale) ที่สามารถกำหนดเป็นน้ำหนักคะแนนหรือแบบประเมินที่เป็นระบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) และสร้างปทัสฐาน (Norms) ของการแปลผลที่มีความแม่นยำและเชื่อถือได้ รวมทั้งควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาข้อขัดข้อง ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคข้อจำกัดของการกำหนดแผนการแก้ไขฟื้นฟูและการดำเนินการตามแผนภายใต้ระบบการจำแนก และการวิจัยปฏิบัติการเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติที่สัมพันธ์กับระดับความเสี่ยงและการควบคุมและสอดส่อง ตลอดจนการวิจัยเพื่อปรับปรุงระบบการประเมินเพื่อจำแนกโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

.....